

LAPSI

Għid Kbir tal-Knisja Mqaddsa li jfakkarna meta Sidna Ġesù, meta temm il-fidwa tal-bniedem ittajjar lejn is-smewiet wara taħdita lill-Apostli tiegħu. Quddiem il-ġemgħa kollha, il-Mulej irtafa' u sħaba ħaditu minn għajnejhom. Żewġt irġiel libsin l-abjad feġġu fin-nofs u stemgħu jgħidu: "Ja rġiel tal-Galilija, x'intom tħarsu lejn is-sema? Ġesù, itteħdilkom fis-sema mnejn għad jargħa' jigi."

Il-kelma Lapsi meħuda mill-Grieg, għalina tisser ferħ. In-nies tajba fi twemminha ssemni eġġubijiet li saru dak in-nhar. Il-Maltin tgħid li f'nofs il-lejl ta' dak il-jum imbierek il-baħar jitlef il-melħ li jagħmlu morr u tqil, u jeħla.

Għadhom sal-jum iġġannu fir-rħula tagħna :

*"Eħla, baħar, eħla
"bħalma teħla f'lejlet Lapsi,
"jekk iddur id-dinja kollha
"ma ssibx min iħobbok daqsi."*

Niftakar meta malli jkun riesaq Lapsi d-daħliet kollha ta' madwar il-Gżira, San Pawl il-Baħar, San Ġiljan, tas-Sliema, l-Imtida, il-Fossa, ix-xtut ta' l-Isla, il-Karkara, Wied-il-Għajn, Birzebbuġa, kulfejn tinsab marbuta qoxra ta' ġewża kont tilmah sidha jħoll il-qala' u jarfa' l-mažżra biex jaqbad iż-żiffa ta' filgħodu li bdiet tinħass u jfittex joħroġ fil-berah biex iziġġ fuq wiçç l-ilma, ferħan sa jtir, bil-bandiera tiegħu tperper fit-tarf ta' l-arblu, bix-xemx ħamra nar fuq wiççu u d-daqq tal-qniepen ma' dwaru ġej mill-knejjes kollha ta' l-art. Olza u aqbad ir-riħ u imla l-qluġħ għax sebaħ!

In-nies ta' ma' ġenb il-baħar kienu wara li jispiççaw mill-Knisja jixxerdu u jfittxu rokna kennija fuq il-blat fejn jistgħu jersqu għar-resħa ħelwa ta' l-ilma għax is-sħana ta' l-ajru tkun bdiet tinħass sewwa. Kont tara max-xtut kollha; wara xi blata kbira fid-daħla tal-għerien, taħt xi xifer, imdendlin u minxura, lozor, prakan, bnadar, kulma jista' jarmi nitfa

dell li għal nofs-in-nhar ikun itaffi l-ħrara tax-xemx. U hemm fil-qagħad ta' dak il-għid in-nies titfarragħ u tistrieħi mix-xogħol ta' kull jum.

In-nisa jduru mal-borom u mat-twaġen u jibnu kwiener bil-ħaġar u ċ-ċaġħak tal-plajja u jkebbu n-nar għat-tisjir ta' dak li ġiebu magħhom fiċ-ċrienen, fil-qfief, fil-ġwielaq, fis-soror. Ir-rġiel imxammra jaraw kif jaqbdu xi ħaġa mill-baħar, iċ-ċemplu għal xi qarnita, jitfgħu xi lenza l-barra għal xi ferħ ta' ċerna, idendlu x-xlief għal xi sargu jew mazzun, jarmaw għal xi kaħlija bis-sufrun, oħrajn jitbaxxew għal xi mħara, xi bebbuxa, xi artikla, u jekk jirkaptaw xi gaffa, għal xi rizza fil-qorob.

It-tfal ferħanin ser itiru jilagħbu b'kulma jsibu, jekk isibu ramel jitbagħhartu fuqu u jitfgħu ċ-ċaġħak il barra biex jarawh ižiġġ fil-wiċċ malli jaħbat ma' l-ilma, u jgħajtu kemm jifilħu: "ħobża u sardina" – "ara tiegħi kemm ħarġet il barra", – "tiegħi telgħet tliet darbiet" – "tiegħi tegħreq dejjem..." U l-ommijiet tgħajjat u titmaħħan: "Pawlu, ersaq il hawn... Ninu, ara kif sirt xraba! Ġużeppi, erħi minn idejk u oħroġ minn dik il-għadira; Mari, ara li ma taqax il-baħar, idħol il-ġewwa..." U t-tfal jidħku u jixxalaw u jaqbzu u jvenvnu ċ-ċaġħak, u n-nisa twersaq dejjem u titmaħħan.

Malli jersaq nofs-in-nhar ix-xemx tikbes u l-ġuħ jibda jinħass; it-tfal qajla qajla jersqu għal kisra ħobż, in-nisa taqbad tifrex xi liżar jew farxa oħra fl-art u tħejji l-platti biex taqleb it-tisjir u r-riħa tal-qali u tax-xiwi tibda tinħass u kulhadd jibda jersaq ħelu lejn id-dell u r-riħa ta' l-ikel u jintasab biex iteftef xi ħaġa. Kliem ftit u kulhadd imidd idejh u jressaq lejn fomm. L-inbid ma kienx jonqos u wara sigħiat fix-xemx u wara dak l-ikel ifuħ, il-qatra tal-flixkun tinżel għasel. U l-ħsejjes u l-aġħjat qajla qajla jonqsu u x-xewqa ta' kulhadd tkun li jistrieħi siegħa fid-dell.

Min kellu kitarra ma kienx iħalliha d-dar u xi tfajla li tħobb tgħanni ma tonqosx u xi sabi li rama l-qalziet twil

jithajjar u juri leġnu. U n-nies tidhak u tithenna sa ma jsir il-hin li kulhadd imidd idu biex iħoll l-irbit, iqartas xi ħaġa, jimla l-qfief u l-qratal u jgħabbi d-dgħajjes mill-ġdid biex jarga' għal daru.

In-nies bogħod mill-baħar iġhaddu ż-żmien ma' dwar ir-ziezet tagħhom, fil-ġraden, fl-imsieraħ, jifirhu b'uliedhom u bil-qraba. It-tfal ma jidmox ma jaħsbu fil-bnadal għax Lapsi bla bandla ħaġa li ma nstemgħet qatt. Vitor iġġib siegla mill-ġirna, Mari tirkapta ħabel imqar jekk ikollha tħollu mis-satal, il-ħabel ta' l-inxir iġħodd ukoll. Issa l-ħabel isibuh imżarrat, issa nofsu mherri, issa twil wisq, issa qasir; imma aqta', orbot, ġannat, fl-aħħar jaslu għat-tul li jridu.

—Fejn narmawha iġhid, xbint?

—Hux qawwi l-ħabel, Grezz? Ara li ħadd ma jkorri.

—Sejra norbot ma' dawn iż-żewġt izkuk. Harrubiet xjuh, x'biza' hemm?

— Il-bandla l-kbira bejn il-ħarrubiet, iż-żgħira mal-filestrun tal-għorfa.

—Sejjaħ lil Gori iġhinek torbot, Lunzjat.

U waħda tnewwel sellum, oħra trabbat rumnell, oħra tmidd nitfa ta' tavla bħal magħqad, din tifrex dublett ħazin mitni b'erbgħa għal taħtha, dik iżżid xibrejn siegla biex wieħed ibandalha minnha, u l-logħob jibda u jibqa' sejjer sa ma jidlam. Dik xalata!

Dak tbandil! dak għana! dak żuffjett! Żeża tghanni b'kemm għandha leġen fi grizmejha, Vitor tagħdab għax oħtha iż-żgħira trid tidbandal flokha, Mananni twerżaq għax jagħtuha xejriet kbar wisq. Pawla trid min jinbuttaha qawwi, Ġulina mgħoxxija bid-daħk għax marret għal daharha meta żelaq il-ħabel mir-rabta.

Il-lejla lejliet Lapsi,
 In-nies tal-belt igerru d-dgħajjes ;
 Kannestru biċ-ċirasa
 Fuq il-mejda tal-għarejjes ;

għanja wara l-oħra, u t-tħabbit ta' l-idejn u t-tisfir tas-subien
 u d-daħk tal-bniet.

Omni għamlitli bandla
 Għamlithieli fuq il-bejt;
 Ma kellix min ibandalni
 Tala' Gori għarkobtejh ;

u sejr in dejjem sa ma x-xemx tgħib wara l-għoljiet u l-om-
 mijiet u n-nanniet igħidu biżżejjed.

U hekk il-Għid ta' Lapsi jasal u jgħaddi bħall-għidien
 oħra, u n-nies ta' qalbhom safja jiffarrġu b'mogħdija taż-
 žmien xierqa u jisbħu l-għada henjin u mhejjija għall-ħidma
 ta' kull jum kif irid Alla.